

PNDR 2014- 2020

CAPITOLUL 8. DESCRIEREA FIECĂREI MĂSURI SELECTATE

6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor

25.02.2014

8.2.0. Codul și Titlul măsurii

6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor

8.2.1. Baza legală

Art. 19 din Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului;

Art. .... Regulamentul (CE) ....de aplicare a Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)

Regulamentului (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole, dimensiunea economică a exploatației se determină pe baza producției standard totale a exploatației.

8.2.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv logica intervenției și contribuția la FA și obiectivele transversale

Sprijinul acordat în conformitate cu art. 19 din **Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului** se referă la:

- (a) ajutor la înființarea întreprinderii pentru:
  - (i) tinerii fermieri;
  - (ii) activități neagricole în zone rurale;
  - (iii) dezvoltarea fermelor mici
- (b) investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole;

În urma analizei datelor statistice disponibile, se poate aprecia faptul că, în România, agricultura este încă caracterizată de un număr insuficient de tineri agricultori, aspect determinat atât de factori economici cât și sociali, precum și de fenomenul de îmbătrânire a populației de agricultori, ceea ce pe termen mediu și lung poate afecta performanța sectorului agricol. Tinerii fermieri promovează, de asemenea, o gamă largă de activități (turism rural, conservarea tradițiilor și moștenirii culturale), participă la asocierile locale și pot fi promotori ai inovării.

Acest demers este însă dificil, din cauza lipsei de capital, dar și a cunoștințelor reduse din domeniul managementului unei afaceri din alt domeniu decât cel agricol.

Astfel, **reînnoirea generației** șefilor de exploatații agricole care dețin o pregătire adecvată, devine o necesitate a sectorului agricol, având ca efect atât îmbunătățirea competitivității acestuia, cât și îmbunătățirea vieții sociale a comunităților rurale.

În situația actuală de încetinire economică, a condițiilor economice dificile și a accesului limitat la capital, sprijinul pentru **crearea de noi activități non - agricole viabile**, acordat în special fermierilor de mici dimensiuni sau membrilor familiilor lor și în general, micilor întreprinzători este esențială pentru diversificarea economiei rurale, absorției de de forță de muncă neremunerată, excedentară, din agricultură și dezvoltarea economică a zonelor rurale. Având în vedere faptul că, în cea mai mare parte, activitatea agricolă are un caracter sezonier, promovarea ocupării forței de muncă și a spiritului antreprenorial, precum și reducerea fluctuațiilor sezoniere în locuri de muncă, devine un obiectiv important.

Diversificarea economică asigură creșterea veniturilor gospodăriilor agricole și ocuparea forței de muncă, contribuind la un mai bun echilibru teritorial, atât din punct de vedere economic și social, precum și la dezvoltarea durabilă în zonele rurale.

În România, majoritatea fermelor individuale se caracterizează printr-o putere economică redusă și sunt orientate, cu preponderență, spre autoconsum. Deschiderea acestora către piață este relativ redusă, atât în ceea ce privește input-urile necesare, cât și output-urile. Aceste ferme se caracterizează printr-o structură de producție foarte diversificată, determinată de necesitățile gospodăriei, precum și printr-o dotare tehnică redusă și necorespunzătoare, ceea ce împiedică creșterea productivității și obținerea unui surplus de produse destinate vânzării. În acest context, este necesar un sprijin specific pentru **dezvoltarea fermelor mici orientate spre piață**.

Orientarea acestor ferme către piață necesită schimbarea sistemului de producție și implicit cheltuieli financiare suplimentare, pe care fermierii nu și le pot permite.

Având în vedere situația actuală ce caracterizează dezvoltarea mediului de afaceri în spațiul rural este necesar un sprijin comunitar și național susținut pentru **dezvoltarea activităților non-agricole**, care să conducă la crearea de locuri de muncă, la creșterea veniturilor populației rurale și diminuarea disparităților dintre rural și urban.

Contribuția fiecărei sub-măsuri la domeniile de intervenție

Sub-măsura 6.1. „Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri”

DI 2B *Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special a reinovării generațiilor;*

Sub-măsura 6.2. „Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale”

DI 5C – secundar - *Facilitarea furnizării și utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei;*

6A *Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă;*

Sub-măsura 6.3 „Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici”

DI 2A *Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole*

Sub-măsura 6.4. „Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole”

DI 5C – principal-*Facilitarea furnizării și utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei;*

DI 6A – principal-*Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă.*

Contribuția la temele orizontale

Prin promovarea în cadrul măsurii “**Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor**” a investițiilor pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor precum și a celor pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac în agricultură, sunt îndeplinite temele orizontale privind Mediul și Adaptarea la schimbările climatice.

Sprijinirea investițiilor inovative, cum sunt liniile tehnologice de prelucrare și utilizare energetică a biomasei, a instalațiilor pentru reducerea costurilor și consumului de energie, a obținerii noi produse și utilizării de noi tehnologii de către tinerii fermieri sau în activitatea de procesare a produselor non-agricole va contribui la îndeplinirea temei orizontale privind Inovarea.

În mod complementar, se va asigura îmbunătățirea accesului la acțiunile de informare și diseminare a rezultatelor, serviciile de consultanță, inclusiv la rezultatul activităților de cercetare, printr-un transfer mai bun al rezultatelor cercetării și inovării în sectorul agro-alimentar facilitat de către grupurile operaționale. De asemenea, Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală va contribui la schimbul de bune practici între diverșii actori din lanțul agro-alimentar, informarea și diseminarea de cunoștințe în mediul rural, precum și la interconectarea actorilor din spațiul rural pentru realizarea de grupuri operaționale în scopul inovării.

8.2.3. Domeniul de aplicare, nivelul de sprijin, precum și alte informații (defalcate pe sub-măsuri și tip de operațiuni)

Lista submăsurilor

- 6.1. „Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri”**
- 6.2. „Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale”**
- 6.3. „Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici”**
- 6.4. „Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole”**

Sub-măsura 6.1. „Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri”

Descrierea acțiunii:

În cadrul acestei măsuri se va sprijini stabilirea pentru prima dată a tinerilor fermieri, ca șefi/conducători unici ai unei exploatații agricole.

Sprijinul acordat va contribui la îmbunătățirea managementului, la creșterea competitivității sectorului agricol și sprijinirea procesului de modernizare și conformitatea cu cerințele pentru protecția mediului, igienă și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă. Sprijinul financiar va fi acordat pe baza unui plan de afaceri pentru dezvoltarea exploatației pe care are o va conduce. Măsura va crea posibilitatea tinerilor fermieri rezidenți, cu un minim de cunoștințe de bază, să se instaleze ca șefi/conducători ai exploatației.

Intervenția prin această sub-măsură, va crește numărul de tineri afermieri care încep pentru prima dată o activitate agricolă ca șefi/conducători de exploatație și care vor fi încurajați să realizeze investiții, să se asocieze, să participe la lanțurile scurte de aprovizionare.

Prin aceasta sub-măsura se urmărește și preluarea exploatațiilor agricole în mod integral de la fermierii în vârstă, creșterea veniturilor exploatațiilor conduse de tinerii fermieri, încurajarea familiilor tinere de a se stabili, cu efect pozitiv asupra economiei naționale, în ansamblul său.

Prevederile acestei sub-măsuri se aplică la nivel național.

In cazul proiectelor implementate prin LEADER, aria de aplicabilitate pentru această submăsură o constituie teritoriul GAL.

Definiții relevante:

Instalarea tânărului fermier: Instalarea reprezintă înregistrarea pentru prima dată cu o exploatație de dimensiune între 15.000 Euro și 50.000 Euro - valoare Producție Standard, conform prevederilor legale (ex: în baza de date APIA prin LPIS și/sau sistemul de identificare al animalelor din cadrul ANSVSA)

Tipul de sprijin:

Sprijinul prin această măsură se acordă pentru **instalarea tinerilor ca șefi de exploatație** și demararea unei activități agricole. **(2B)**

Sprijinul va fi acordat sub formă de primă (forfetară), pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri pentru a facilita tânărului fermier începerea activităților agricole.

Trimiteri către alte legi:

Art. 9 din Regulamentul (UE) NR. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului.

Art. 3 din Regulamentul (UE) Nr. 1310/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții tranzitorii privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește resursele și repartizarea acestora pentru anul 2014 și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului și a Regulamentelor (UE) nr. 1307/2013, (UE) nr. 1306/2013 și (UE) nr. 1308/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește aplicarea acestora în anul 2014.

Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.

Acordul de parteneriat al României pentru perioada de programare 2014-2020.

Evitarea dublei finantari

Primul pilon al PAC (asigură finanțarea din Fondul European de Garantare Agricolă) se ocupă de plățile directe și intervențiile de piață **și completează** Pilonul II care vizează finanțarea acțiunilor de dezvoltare rurală. Criteriile și regulile administrative au în vedere ca activitățile care beneficiază de sprijin pentru dezvoltarea rurală, să nu fie sprijinite ca investiții prin alte instrumente.

Fiecare proiect de investiții realizat în cadrul PNDR, 2014-2020 și va fi verificat înaintea aprobării sale pentru evitarea dublei finanțări.

Beneficiarii:

Sprijinul financiar prevăzut pentru această măsură, se acordă **tinerilor fermieri** în conformitate cu definiția prevăzută la art. 2 din Regulamentului (UE) nr. 1305/2013.

Cheltuieli eligibile:

Sprijinul se acordă pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri, **iar detalierea costurilor eligibile se va realiza în cadrul legislativ national.** Toate cheltuielile și activitățile relevante pentru implementarea în bune condiții a **Planului de afaceri aprobat**, pot fi eligibile.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul deține o exploatație agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 15.000 și 50.000 euro (valoare Producție Standard);
- Solicitantul deține sau dobândește competențe sau calificări profesionale specifice până la finalizarea proiectului;
- Solicitantul prezintă un Plan de Afaceri pe care îl va implementa conform cerințelor Regulamentelor privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR;
- Solicitantul are domiciliul stabil în unitatea administrativ teritorială pe teritoriul unde se află exploatația;
- Solicitantul va deveni fermier activ în condițiile prevazute de Regulamentul privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR;
- Solicitantul lucrează efectiv în agricultură și nu deține concomitent un alt loc de muncă în afara unității teritorial-administrative în care este situată exploatația, sau zonei limitrofe;
- Solicitantul demonstrează, înaintea celei de-a doua tranșe de plată, îmbunătățirea performanțelor economice ale exploatației, prin producția proprie comercializată în procent de minim de 30 % din valoarea primei tranșe de plată;
- Planul de Afaceri trebuie să prevadă creșterea exploatației proporțional cu sprijinul public nerambursabil solicitat.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:

- Principiul preluării integrale a exploatației;
- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol;
- Principiul domeniilor prioritare;
- Principiul proprietății asupra exploatației;

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Sume și rate de sprijin aplicabile:

Sprijin public nerambursabil care se acordă pentru o perioadă de maximum cinci ani.

Cuquantumul maxim al sprijinului este de până la **60.000 Euro**

Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri va fi acordat sub formă de primă în două tranșe astfel:

- 70% din cuquantumul maxim al sprijinului la primirea deciziei de finanțare;
- 30% din cuquantumul maxim al sprijinului în maximum trei ani de la primirea deciziei de finanțare.

Acordarea celei de-a doua tranșe este condiționată de îndeplinirea implementării corecte a obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri.

În cazul nerespectării planului de afaceri, se recuperează prima tranșă, proporțional în raport cu obiectivele realizate.

Sub-măsura 6.2. „Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale”

Descrierea acțiunii:

În cadrul acestei sub-măsuri se va acorda sprijin pentru facilitarea diversificării prin înființarea și dezvoltarea de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol din zonele rurale, în vederea unei dezvoltări economice durabile, creării de locuri de muncă și reducerii sărăciei în spațiul rural. Sprijinul va viza **crearea de noi activități non – agricole**, în special, pentru fermierii de mici dimensiuni sau membrii familiilor lor și, în general, pentru micii întreprinzători din mediul rural.

Prin aceasta sub-măsura se urmărește:

- diversificarea economiei rurale prin creșterea numărului de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol, dezvoltarea serviciilor și crearea de locuri de muncă în spațiul rural;
- încurajarea menținerii și dezvoltării activităților tradiționale.

Prevederile acestei sub-măsuri se aplică la nivelul spațiului rural.

In cazul proiectelor implementate prin LEADER, aria de aplicabilitate pentru această submăsură o constituie teritoriul GAL.

Tipul sprijinului:

Sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru investiții tangibile și intangibile pentru înființarea de activități non-agricole în mediul rural pe baza unui plan de afaceri.

Se acordă sprijin pentru unități nou înființate pentru activități non-agricole în mediul rural, ca de exemplu:

- Investiții pentru producerea și comercializarea produselor non-agricole; **(6A)**
- Investiții pentru activități meșteșugărești; **(6A)**
- Investiții pentru prestarea de servicii și agro-turism; **(6A)**

Trimiteri către alte legi:

Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului
Acordul de parteneriat al României pentru perioada de programare 2014-2020.

Evitarea dublei finanțări

Demarcarea între acțiunile finanțate prin FEADR și cele finanțate prin FEDR și FEPAM se vor face în baza liniilor de demarcare pentru acțiunile sprijinite în perioada de programare 2014-2020 pentru investiții în domeniul non-agricol.

Beneficiarii:

Sprijinul financiar prevăzut pentru această sub-măsură se acordă pentru :

- fermieri sau membrii unei gospodării agricole care își diversifică activitatea, prin înființarea unei noi întreprinderi;

- micro-întreprinderi și întreprinderi mici nou înființate.

Cheltuieli eligibile:

Srijinul se acordă pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri iar detalierea costurilor eligibile se va realiza în cadrul legislativ național. Toate cheltuielile și activitățile relevante pentru implementarea în bune condiții a Planului de afaceri aprobat, pot fi eligibile.

Nu sunt eligibile serviciile agricole.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin sub-măsură;
- Sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în spațiul rural;
- Activitatea desfășurată și cel puțin 80% din angajați trebuie să aibă domiciliul stabil în spațiul rural;
- Solicitantul prezintă un Plan de Afaceri pentru realizarea activităților non agricole;
- Solicitantul demonstrează, înainte de a doua tranșă de plată, desfășurarea de activități comerciale prin producție comercializată sau activități prestate, în procent de minim 30% din valoarea primei tranșe de plată.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:

- Principiul diversificării activității fermierilor;
- Principiul prioritizării domeniului de activitate;
- Principiul creării locurilor de muncă;

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Sume și rate de sprijin aplicabile:

Srijin public nerambursabil și se acordă pentru o perioadă de cinci ani.

Cuquantumul minim al srijinului este de **10.000 Euro**.

Cuquantumul maxim al srijinului este de **70.000 Euro**.

Srijinul pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale va fi acordat sub formă de primă în două tranșe astfel:

- 70% din cuquantumul maxim al srijinului la primirea deciziei de finanțare;
- 30% din cuquantumul maxim al srijinului în maximum trei ani de la primirea deciziei de finanțare.

Acordarea celei de-a doua tranșe este condiționată de implementare obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri.

În cazul nerespectării planului de afaceri, se recuperează prima tranșă, proporțional în raport cu obiectivele realizate.

Sub-măsura 6.3. „Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici”

Descrierea acțiunii:

Sprijinul acordat pentru fermelor mici este un instrument menit să determine, în principal, transformarea structurală și deschiderea către piață a fermelor mici și creșterea capacității acestora de a identifica noi oportunități de valorificare a producției.

Scopul acestei sub-măsuri este:

- Îmbunătățirea managementului exploatației agricole;
- Orientarea spre piață exploatațiilor agricole de mici dimensiuni;
- Adaptarea producției la cerințele pieței.

Prevederile acestei sub-măsuri se aplică la nivel național.

In cazul proiectelor implementate prin LEADER, aria de aplicabilitate pentru această submăsură o constituie teritoriul GAL.

Definiții relevante :

Fermă mică: exploatație agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă cu dimensiunea economică¹ cuprinsă între 8.000 – 14.999 Euro.

Tipul sprijinului:

Sprijinul prin aceasta sub-măsură se acordă sprijin pentru **ferma mică** în vederea asigurării îmbunătățirii activității economice și de mediu a acesteia, pe baza investițiilor și activităților propuse prin planul de afaceri.(2A)

Sprijinul va fi acordat sub formă de primă (forfetară), pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri pentru a asigura dezvoltarea exploatației.

Trimiteri către alte legi:

Art 3 din Regulamentul (UE) Nr. 1310/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții tranzitorii privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește resursele și repartizarea acestora pentru anul 2014 și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului și a Regulamentelor (UE) nr. 1307/2013, (UE) nr. 1306/2013 și (UE) nr. 1308/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește aplicarea acestora în anul 2014.

Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri

---

¹ Conform Regulamentului (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole, **dimensiunea economică a exploatației se determină pe baza producției standard totale** a exploatației. Aceasta se exprimă în Euro. Metoda de calcul a dimensiunii economice a exploatației și clasele de dimensiune economică sunt cele stabilite în anexa II.

maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.

Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii.

Acordul de parteneriat al României pentru perioada de programare 2014-2020

Evitarea dublei finanțări

Primul pilon al PAC (asigură finanțarea din Fondul European de Garantare Agricolă) se ocupă de plățile directe și intervențiile de piață și completează Pilonul II care vizează finanțarea acțiunilor de dezvoltarea rurală. Criteriile și regulile administrative au în vedere ca activitățile care beneficiază de sprijin pentru dezvoltarea rurală, să nu fie sprijinite ca investiții prin alte instrumente.

Fiecare proiect de investiții realizat în cadrul PNDR, 2014-2020 și va fi verificat înaintea aprobării sale pentru evitarea dublei finanțări.

Beneficiarii:

Sprijinul financiar prevăzut pentru această măsură, se acordă fermierilor care dețin în proprietate și/sau folosință o exploatație agricolă încadrată în categoria de fermă mică conform definiției.

Cheltuieli eligibile:

Sprijinul se acordă pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri, iar detalierea costurilor eligibile se va realiza în cadrul legislativ național. Toate cheltuielile și activitățile relevante pentru implementarea în bune condiții a Planului de afaceri aprobat, pot fi eligibile.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul deține o exploatație agricolă cu dimensiunea economică² cuprinsă între 8.000 – 14.999 euro (valoarea Producției Standard);
- Exploatația agricolă este înregistrată, conform legislației în vigoare, cu cel puțin 24 luni înainte de solicitarea sprijinului;
- Solicitantul prezintă un Plan de Afaceri pentru dezvoltarea activitatilor agricole din cadrul exploatației;
- Solicitantul trebuie aibă domiciliul stabil în unitatea administrativ teritorială pe teritoriul unde se află exploatația;
- Solicitantul demonstrează, înaintea celei de-a doua tranșe de plată, îmbunătățirea performanțelor economice ale exploatației, prin producția proprie comercializată în procent de minim de 30 % din valoarea primei tranșe de plată;

---

² Conform Regulamentului (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole, **dimensiunea economică a exploatației se determină pe baza producției standard totale** a exploatației. Aceasta se exprimă în euro. Metoda de calculare a dimensiunii economice a exploatației și clasele de dimensiune economică sunt cele stabilite în anexa II.

- Solicitantul nu deține un alt loc de muncă în afara unității teritorial-administrative în care este situată exploatarea, sau zonei limitrofe;
- Solicitantul lucrează efectiv în agricultură și nu deține concomitent un alt loc de muncă în afara unității teritorial-administrative
- Solicitantul nu a beneficiat de sprijin anterior prin sub-măsură;
- O exploatare agricolă nu poate primi sprijin decât o singură dată în cadrul acestei sub-măsuri.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:

- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol;
- Principiul domeniilor prioritare;
- Principiul proprietății asupra exploatarei;
- Potențialul agricol al zonei;
- Principiul fermelor de familie.

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Sume și rate de sprijin aplicabile:

Sprijin public nerambursabil care se acordă pentru o perioadă de maximum cinci ani.

Sprijin public nerambursabil este de până la **15.000 Euro** pentru o exploatare agricolă.

Sprijinul pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale va fi acordat sub formă de primă în două tranșe astfel:

- 70% din cuantumul maxim al sprijinului la primirea deciziei de finanțare;
- 30% din cuantumul maxim al sprijinului în maximum trei ani de la primirea deciziei de finanțare.

Acordarea celei de-a doua tranșe este condiționată de implementare obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri.

În cazul nerespectării planului de afaceri, se recuperează prima tranșă, proporțional în raport cu obiectivele realizate.

Sub-măsura 6.4. „Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole”
--

Descrierea acțiunii:

În cadrul acestei sub-măsuri se va acordă sprijin pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici din mediul rural, care își creează sau dezvoltă noi activități în zonele rurale.

Scopul sprijinului acordat prin măsură, va stimula mediul de afaceri din rural, contribuind la creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zonele rurale, precum și la dezvoltarea activităților non-agricole existente; crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și diminuarea disparităților dintre rural și urban.

De asemenea sunt vizați fermierii sau membrii gospodăriilor lor agricole care doresc să-și diversifice activitățile economice prin practicarea de activități non-agricole în vederea creșterii veniturilor și creării de alternative ocupaționale.

Prevederile acestei sub-măsuri se aplică la nivelul spațiului rural.

In cazul proiectelor implementate prin LEADER, aria de aplicabilitate pentru această submăsură o constituie teritoriul GAL

Tipul de sprijin:

Se acordă sprijin în vederea investițiilor pentru microintreprinderi și întreprinderi mici nou înființate și existente pentru activități non-agricole în mediul rural, de exemplu:

- Investiții pentru producerea și comercializarea produselor non-agricole; **(6A)**
- Investiții pentru activități meșteșugărești; **(6A)**
- Investiții pentru prestarea de servicii **(6A)**
- Investiții pentru infrastructura și activități de agrement și turism rural **(6A)**
- Producere de combustibil din biomasa **(5C)**

Trimiteri către alte legi:

Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Acordul de parteneriat al României pentru perioada de programare 2014-2020

Evitarea dublei finanțări

Demarcarea între acțiunile finanțate prin FEADR și cele finanțate prin FEDR și FEPAM se vor face în baza liniilor de demarcare pentru acțiunile sprijinite în perioada de programare 2014-2020 pentru investiții în domeniul non-agricol.

Beneficiarii:

Sprijinul financiar prevăzut pentru această sub-măsură se acorda:

- micro-întreprinderilor și întreprinderi mici existente, din spațiul rural;
- fermierilor sau membrilor unei gospodării agricole care își diversifică activitatea de bază prin înființarea sau dezvoltarea unei activități non-agricole în cadrul întreprinderii deja existente;

Cheltuieli eligibile:

- (a) Construcția, extinderea și/sau modernizarea și dotarea clădirilor;
- (b) Achiziționarea inclusiv in leasing de noi utilaje, instalații și echipamente, costuri de instalare;
- (c) Costurile generale ocazionate de cheltuielile prevăzute la literele (a) și (b), precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, onorariile pentru consiliere privind durabilitatea economică și de mediu, inclusiv documentații tehnico-economice;
- (d) următoarele investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci;

Nu sunt eligibile serviciile agricole.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin submăsură;
- Solicitantul trebuie să își desfășoare activitatea în spațiul rural;
- Activitatea desfășurată și cel puțin 80% din angajați trebuie să aibă domiciliul stabil în spațiul rural;
- Solicitantul trebuie să asigure cofinanțarea investiției;
- Locurile de muncă pentru noii angajați să fie prevăzute cu norma întreagă;
- Solicitantul să demonstreze viabilitatea economică a investiției;
- Intreprinderea nu trebuie să fie în dificultate în conformitate cu legislația în vigoare;
- Solicitantul respectă regulile de minimis;

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:

- Principiul diversificării activității fermierilor;
- Principiul creării locurilor de muncă;
- Principiul dezvoltării activităților de producție;
- Principiul experienței anterioare;

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Sume și rate de sprijin aplicabile:

Sprijin public nerambursabil va respecta prevederile Regulamentului 1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis și nu va depăși **200.000 Euro/beneficiar** pe 3 ani fiscali.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil –maxim 90% .

8.2.4. Verificare și control al măsurilor

Posibilitatea de verificare și control a măsurii se bazează pe rezultatele evaluării ex -ante realizate de către autoritatea de management și agenția de plăți, luând în considerare rezultatele controalelor efectuate în perioada de programare anterioară.

8.2.4.1. Risc(uri) la implementarea măsurilor

Având în vedere faptul că măsura se adresează beneficiarilor privați, printre potențialele riscuri identificate se numără:

- R2:** Rezonabilitatea costurilor,
- R3:** Sisteme adecvate de verificare și control,
- R7:** Selecția solicitanților,
- R8:** Sistemul IT.

8.2.4.2. Acțiuni de reducere a riscului

În perioada 2007-2013, principala problemă identificată a fost procedura de achiziții publice, respectiv complexitatea acestui proces și legislația permisivă în domeniu în baza căreia au putut fi depuse un număr foarte mare de contestații, ceea ce a dus la prelungirea perioadei de desfășurare a licitațiilor.

Măsurile care vor fi luate în vederea îmbunătățirii implementării măsurii și reducerii riscurilor sunt:

R2: Introducerea unei sistem pentru verificarea rezonabilității costuri la nivel FEADR. Actualizarea instrucțiunilor de achiziții aplicabile beneficiarilor privați în conformitate cu legislația în vigoare.

R3: Eficientizarea sistemelor de control în toate fazele de verificare a unui proiect.

R7: Stabilirea unor criterii clare și transparente și verificabile de selecție a beneficiarilor și informarea potențialilor beneficiari asupra acestora.

R8: Sistemul IT existent la nivelul APDRP se va actualiza și optimiza cu noile fluxuri administrative și măsurile PNDR 2014-2020.

8.2.4.3.Evaluarea generală a măsurii

În perioada 2007-2013, principalele probleme identificate au fost determinate de procedurile de achiziții private, dificultăți în accesarea bazei de date Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC) și crearea de condiții artificiale.

Pe baza protocolului încheiat între APDRP și ONRC, s-a permis accesul gratuit al APDRP la baza de date a ONRC și s-au modificat procedurile APDRP, în scopul întăririi controlalelor și verificării statutului de IMM.

Referitor la crearea de condiții artificiale, au fost incluse elemente de verificare și prevenirea condițiilor care au determinat crearea de situații artificiale.

În urma analizei realizate de autoritatea de management și agenția de plăți pe baza experienței din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale uniunii europene.